

Наставно – уметничко – научном Већу Факултета ликовних уметности у Београду

Сенату Универзитета уметности у Београду

Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта ”Прича о аутопији”, представа стапања урбаног простора и природе као носилац поетике меланхолије и темпоралности, (изложба графика и цртежа)

Наставно – уметничко – научно веће Факултета ликовних уметности у Београду је на 502. седници донело одлуку о формирању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта кандидата Јоване Митровић **”Прича о аутопији”, представа стапања урбаног простора и природе као носилац поетике меланхолије и темпоралности, (изложба графика и цртежа)** у следећем саставу:

1. Др ум Катарина Зарић, ред. проф. Факултета ликовних уметности, Београду ,ментор
2. Др ум Александар Младеновић, ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду
3. Др ум Владимир Милановић, ванр. проф. Факултета ликовних уметности у Београду
4. Др ум Никола Велички, доцент Факултета ликовних уметности у Београду
5. Мр Бранимир Карановић, проф. емеритус, Факултет примењених уметности у Београду

Комисија наставно – уметничко – научном већу Факултета ликовних уметности у Београду подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Јована Митровић, рођена је 26. августа 1993. године у Врању. Основне академске студије завршила је на Графичком одсеку Факултета ликовних уметности у Београду 2016, а мастер академске студије, 2017. године, у класи професора Миодрага Млађовића. Исте године уписује докторске уметничке студије на матичном факултету под менторством ред. проф. Катарине Зарић.

Изложбе:

Самосталне изложбе:

2021, Галерија Народног универзитета, Врање

2018, Галерија Народног универзитета, Врање

2017, Квака 22, Београд

Колективне изложбе (избор):

2023, Међународна изложба „*Premier*“, Истанбул

2023, *Међународно бијенале минијатуре*, Горњи Милановац

2023, *Мајски ликовни салон*, Лесковац

2023, Међународна изложба „*Жене сликари*“, Мајданпек

2022, Међународна изложба „*Буђење*“, Диварт, Београд

2021, *Мали печат*, Београд

2020, *Четврто међународно тријенале графике*, Београд

2020, *Међународно такмичење „Константин Велики“*, Ниш

2019, *Мајска изложба графике*, Графички колектив, Београд

2019, *Мали печат*, Графички колектив, Београд

2019, *Међународно бијенале минијатуре*, Мостар

2019, *Art connection*, Квака 22, Београд

2019, *Музеј жене*, Галерија Корњача, Београд

2019, *Бијенале врањских уметника*, Врање
2019, *Изложба „Матићу у част“*, Хореум Марги Равно, Ћуприја
2018, *Мајска изложба графике*, Графички колектив, Београд
2018, *Мали печат*, Графички колектив, Београд
2018, *Фестивал Девет*, Циглана, Београд
2017, *Бијенале врањских уметника*, Врање
2016, *Фестум*, Дом омладине, Београд
2016, *Изложба радова са ликовне колоније Бујачић- Ваљево*, ЦЗКД, Београд
2016, *Ликовни уметници југоисточне Србије*, Монтана, Ниш

Награде:

2021, III место на интернационалном онлине такмичењу Константин Велики
2022, Награда на изложби *Матићу у част*, Ћуприја

Стипендије:

Маја месеца 2018. године постаје стипендисткиња на пројекту подржаном од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја, под називом *Књиженство – теорија и историја женске књижевности на српском језику до 1915. године*, на Филолошком Факултету Универзитета у Београду.

Током студирања била је стипендисткиња Министарства просвете, науке и технолошког развоја и Фонда за младе таленте – Доситеја, као и добитница стипендије за изузетно надарене студенте.

Пројекти:

Сарадња са Групом 484, полазник семинара *Хуманистика у транзицији* у организацији издавачке куће *Фабрика књига* (2014/2017), асистент на пројекту *Corners of Europe* (2016), учесник на семинару *Moving bridges* у Сремским Карловцима у организацији Зелене омладине (2016). У јулу 2018. године похађа Летњу школу *Unitu in Diversity: Local versus Global* у склопу Жан Моне модула из области ЕУ студија (*Jean Monnet Module Music and Art in the Shaping of the European Cultural Identity*), на Факултету

Музичке уметности у Београду.

Професионалне компетенције:

Аутор је оригиналног научног рада који је изашао у издању Филолошког Факултета Универзитета у Београду под називом *Прикази жена у сликарству у првој половини 20. века — сликарство Анђелије Лазаревић* који се бави приказом жена у ликовној уметности и просторима који су им додељени на платну на почетку 20. века, и положајем прве генерације сликарки из школе Ристе и Бете Вукановић. Остварила је бројне пројекте у области графичког дизајна.

АНАЛИЗА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Докторски уметнички пројекат "Прича о аутопији" Представа стапања урбаног простора и природе као носилац поетике меланхолије и темпоралности (изложба графика и цртежа) резултат је посвећеног вишегодишњег истраживања утицаја протока времена на реалне и измаштане просторе. Почетак интересовања за овај феномен можемо да вежемо још за мастер студије.

Овај докторски уметнички пројекат кандидата Јоване Митровић састоји се од две посебне целине, теоријске и уметничке. Одлично повезане, допуњавају се и на најбољи начин сведоче о комплетно утемељеном логичком систему који се налази у основама ликовне поетике овог аутора.

Уметнички рад Јоване Митровић, графике, цртежи и ауторске фотографије представљени су на изложби у галерији "Корњача" од 23.10. до 29.10.2023. у Београду. Изузетна поставка радова представља визуелну конструкцију фиктивних физичких простора у којима се јавља сукоб и преплитање две реалности, екстеријера и ентеријера. Циљ аутора је да доведе до дематеријализације тих приказаних простора. Радови представљају врло моћан окидач за покретање осећаја меланхолије, сећања на прошлост и пролазност. Веома је важно напоменути да се оваквим поступком компоновања, таложења и сучељавања различитих, често потпуно супротних садржаја визуелно постиже успостављање везе између садашњег момента, прошлости и будућности. Фасцинација аутора меланхолијом пропадања прожима све изложене графике, цртеже и фотографије.

Посебна и препознатљива поетика повезује све Јованине радове. У оригиналном уметничком поступку пажљиво приступа реализацији графика и цртежа користећи податке које у изобиљу црпе из својих ауторских фотографија. Пажљивом селекцијом одабира садржаје који ће бити пласирани и модификовани тако да са лакоћом послуже као грађа њених измаштаних ентеријера и екстеријера. Велику пажњу посвећује светлости која на посебан начин обликује новонастале просторе. Предмети, структуре и градивни елементи преузети са фотографије у каснијој обради изложени необичној и понекада разарајућој светлости попримају сасвим другачији изглед. Расипање светлости доприноси формирању атмосфере бескрајног трајања, напуштености и тихог разарања уз помоћ неумољивих сила природе које делују непрекидно и неуморно. Трагови и докази човековог постојања и делања зналачки су подвргнути зубу времена.

Реализација графичких листова, цртежа и фотографија сведочи о изузетној домишљатости аутора, сваки предлогак је обликован са великом пажњом и уз максимално коришћење знања стечених током дугог низа година посвећених експериментима, анализирању света реалности и непрекидним дијалогом са богатом баштином ликовних уметника кроз историју.

Писани део докторског уметничког пројекта на исти начин прати добро утемељену логичку основу која се налази у корену уметничког исказа. У равнотежи се налазе теоријска истраживања и поетички приступ уметничким делима, како других аутора кроз историју уметности, тако и сопственим остварењима.

Текст рада се састоји од 97 страна, 29 илустрација, осам поглавља (Увод, Поетички оквир и тематска разматрања, Методолошка разматрања докторског уметничког пројекта, Изложба докторског уметничког пројекта и презентација изложених дела, Закључак, Литература, Индекс фотографија, Биографија кандидата) и деветнаест подпоглавља са пратећим илустрацијама и 23 репродукције уметничког рада.

У уводу аутор детаљно образлаже назив докторског уметничког пројекта и поље истраживања. Такође наводи којим средствима се послужио у изради серије графика и цртежа који чине изложбу, практични део овог пројекта.

Бави се прецизним дефинисањем појмова аутопија, утопија, еутопија као и еволуцијом тих појмова кроз историју под утицајем значајних мислилаца и књижевника као и друштвених околности.

Најављује детаљну анализу феномена меланхолије, промену схватања и значења кроз историјски контекст, појаву у књижевности и ликовној уметности. Такође се осврће на разлику између физичког, математичког, психолошког и естетског простора уз наглашавање везе између просторности и психичких стања.

У анализи својих радова која ће уследити у следећим поглављима ставља акценат на разраду ауторске фотографије, колаж и цртеж као и реализацију у техници ситоштампе. Повезивање више медија у процесу добијања коначног рада један је од главних стваралачких принципа којима се овај аутор руководи.

У поглављу "Поетички оквир и тематска разматрања", осврће се на појам меланхолије и његово неминовно разграничење од појма депресије позивајући се на открића лекара из давних времена од Хипократа, па све до Сигмунда Фројда. Поставља занимљива поређења и тумачења меланхолије из угла лекара, научника, филозофа и писаца (Роберт Бартон, Еспен Хамер, Мартин Хајдегер) и уметника (Едвард Мунк, Франсиско Гоја). Пружа нам детаљан увид у постојање објеката, потенцијалних носилаца меланхолије, конвенционалних и индивидуалних.

Детаљно разрађује феномен Меланхолије у књижевности отвара увиде у еволуцију идеје романа, фрагментације осећаја стварности, запажања филозофа Ђерђа Лукача. Цела плејада аутора је на посредан или непосредан начин повезана са меланхолијом. (Гистав Флобер, Чарлс Дикенс, Жорж Перек, Франц Кафка, Џејмс Џојс, Семјуел Бекет, Фјодор Достојевски, Иво Андрић, Милош Црњански)

Један од њених најзначајнијих радова из циклуса "Прича о аутопији" носи назив "Пад у Време", по називу књижевног дела Емила Сиорана што Јована тумачи из перспективе ликовног уметника.

Објашњава однос меланхолије и времена доноси разматрања о терету постојања у времену као и о природи времена из различитих углова, филозофског, уметничког и

научног. Аутор на вешт начин комбинује своја запажања о протоку времена, старења и неминовне девастације са схватањима Платона и Аристотела, Хераклита и Светог Августина, Канта и Хајдегера.

Истражује меланхолију кроз историју уметности и представља нам паралелну анализу два позната дела под истим називом "Меланхолија", Албрехта Дирера и Едварда Мунка. Поред анализе та два дела, аутор спроводи испитивање сопствених радова на поетичком и иконографском нивоу.

Рушевине су посебан феномен који привлачи Јованино највеће интересовање. Обрађује обиље података из историје уметности и архитектуре као и еволуцију схватања девастираних грађевина и њихову употребу у уметничком изразу у појединим друштвима, од романтичарских схватања до одбојности које су изазивали објекти разорени средствима масовног уништења током другог светског рата. Текст је обогаћен изванредном репродукцијом рада Грахама Сатерленда, "Девастација" из 1941. године.

У делу рада који се односи на Рушевине и популарну културу, аутор излази из романтичарског виђења артефаката прошлости и уводи нас у свет савремених ратова, као и сурових економских збивања која нису штедела целе градове и државе доносећи пропаст како популацији, тако и индустрији и култури становања. Као илустрацију наводи документарну серију Саше Бан Бетонски "Спавачи" из 2016. године.

Јована инспирацију проналази и у филмовима хорор жанра. Један од најважнијих је "It follows", Давида Роберта Мичела из 2014. где се појављују кадрови града Детроита који је доживео велику економску кризу и распадање. Упркос занимљивости наратива сценографија, заправо аутентични снимци огромних напуштених и оронулих простора послужили су као врло моћан окидач за настајак целе серије радова о којима нам аутор детаљно говори.

Сличан је утисак оставила и серија фотографија Детроита Радост рушевина аутора Ива Маршанда и Романа Мефрија.

У даљем тексту осветљен је утицај сликарства Ђорђа де Кирика и његовог метафизичког сликарства на Јованин рад и схватање интерпретације времена и простора у уметничком изразу. Разјашњава на који начин и којим ликовним и композиционим средствима уметник може да дочара осећај меланхолије, тескобе и анксиозности а да при том не посегне за иконографски претећим регистром. Изјава једног од најзначајнијих

метафизичких уметника Масима Кара, да треба сликати оно што се не види важна је идеја водила у Јованином ликовном изразу. У даљем тексту упоредно анализира једну од најзначајнијих Де Кирикових слика "Тајна и меланхолија улице" и та сазнања уграђује у свој ликовни систем.

Следи детаљна анализа феномена простора и аутор га осветљава из многих углова. (Физички простор, Психолошки простор, Социјални Простор, Уметнички простор, Дигитални простор). У односу на овде набројана тумачења простора додаје и своја објашњења простора који у свом раду најчешће користи. Приказује празан простор који се не може назвати негативном простором. Начелно је празан, његови су садржаји атмосферични док му динамику пружају елементи који га сачињавају, а не они који у њему обитавају. На тај начин преиспитује одређену врсту физичко материјалног простора кроз психолошки односно емотивни однос према њему и на тај начин гради нови фиктивни простор који је могуће успешно приказати ликовним средствима.

У поглављу "Методолошка разматрања докторског уметничког пројекта" аутор детаљно образлаже начин и поступке којима су радови реализовани. Коришћене су технике ситоштампе, дигиталне графике, колажи и цртежи у комбинованој техници.

Посебан акценат ставља на изузетке у поступку као што је колажирање на фотографији, мат сликарство и употреба различитих софтвера за обраду визуелних садржаја.

У изради ове серије радова велику улогу је имало искуство стечено на Графичком одсеку Факултета ликовних уметности у Београду, најпре кроз линорез, а затим дуг и студиозан рад у техници дубоке штампе.

На посебан и оригиналан начин открива нам како употребљава контраст и светло у грађењу мистичне и застрашујуће атмосфере.

Посебно је занимљиво пратити Јованино излагање везано за употребу фотографије која по њеним речима има моћ да заустави време и драгоцене тренутке отргне од заборава.

Такође аутор разјашњава на који начин растеризована фотографија доприноси динамици и живости исказа, допуњавајући се са цртежом.

Техника ситоштампе је пажљиво и детаљно објашњена, како из технолошког угла, тако и са становишта личне поетике и израза.

Рад заокружује анализа две најзначајније графике, "Нови Јерусалим" и "Пад у време", где аутор прецизно и посвећено објашњава пут настанка, употребљене методе, технолошки поступак.

На крају, следи презентација изложених дела која се састоји из 23 квалитетне репродукције које у наставку прати закључак у коме Јована успешно сумира све представљено, списак коришћене литературе, индекс фотографија и биографија кандидата.

ОЦЕНА О ИСПУЊЕНОСТИ ОБИМА И КВАЛИТЕТА ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА У ОДНОСУ НА ПРИЈАВЉЕНУ ТЕМУ

Комисија је констатовала да је докторски уметнички пројекат "Прича о аутопији, представа стапања урбаног простора и природе као носилац поетике меланхолије и темпоралности", (изложба графика и цртежа) у потпуности одговорио на пријављену тему, како у свом практичном, уметничком тако и у теоријском делу.

Практични, уметнички део пројекта представља резултат дугогодишњег рада и истраживања на пољу визуелних уметности кроз многе графичке и цртачке технике, што је резултирало важним помацама у развоју личног израза. Искуства стечена кроз уметнички рад проверена су кроз теоретска разматрања, непрекидно проучавање релевантних извора из области филозофије, књижевности, историје и теорије уметности. Као резултат ова два паралелна тока истраживања, практичног и теоријског, настао је квалитетан и аутентичан докторски уметнички пројекат.

ОЦЕНА ОСТВАРЕНОГ РЕЗУЛТАТА

Докторски уметнички пројекат "Прича о аутопији, представа стапања урбаног простора и природе као ноилац поетике меланхолије и темпоралности" (изложба графика и цртежа) на најбољи начин илуструје успешан спој практичног и теоријског рада кандидата. Овако добар склад обе целине постигнут је истовременим радом на оба колосека, где су радови у настајању изнедрили бројна питања која су нашла своје одговоре у анализи добро одабране литературе и теоријском раду. Успостављена је посебна методологија која је обухватила непрекидну интеракцију теорије и праксе и захваљујући томе довела до одличног резултата. Применом бројних метода, подаци из историје уметности, филозофије и психологије помогли су Јовани да створи свој лични и врло убедљив систем за навођење када је у питању уметничка пракса.

Јованин докторски уметнички пројекат успешно баца ново светло на нека стара питања која се појављују како у теоријским тако и практичним, ликовним разматрањима. Због тога овај докторски уметнички пројекат испуњава све критеријуме највишег образовног нивоа у области уметности.

ЗАКЉУЧАК КОМИСИЈЕ

Комисија се слаже да је докторски уметнички пројекат "Прича о аутопији, представа стапања урбаног простора и природе као носилац поетике меланхолије и темпоралности" (изложба графика и цртежа) кандидата Јоване Митровић добро и квалитетно изведен и представљен спој практичног и теоријског рада. Јована је посвећено и студиозно реализовала сваки корак истраживања, што је довело до стварања нових вредности које ће свакако дати важан допринос српској култури и уметности.

На основу тога, чланови Комисије предлажу Наставно – уметничко – научном Већу Факултета ликовних уметности у Београду да прихвати овај извештај и проследи га Сенату Универзитета уметности на даље усвајање и покретање процедуре за јавну одбрану.

Чланови Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта:

1. Др ум Катарина Зарић, ред. проф. Факултета ликовних уметности, Београду
,ментор
2. Др ум Александар Младеновић, ред. проф. Факултета ликовних уметности у
Београду
3. Др ум Владимир Милановић, ванр. проф. Факултета ликовних уметности у
Београду
4. Др ум Никола Велички, доцент Факултета ликовних уметности у Београду
5. Мр Бранимир Карановић, проф. емеритус, Факултет примењених уметности у
Београду

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА / ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Прича о аутопији” представа стапања урбаног простора и природе као носилац поетике меланхолије и темпоралности, (изложба графика и цртежа), аутора, Јоване Митровић констатујем да утврђено подударање текста износи 5 %. Овај степен подударности последица је наведене коришћене литературе, личних имена наведених аутора, њихових цитата и наслова ликовних и књижевних дела, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

03.11.2023. године

проф.

Ментор
др ум Катарина Зарић, ред.